

# Tulbaghia capensis: onmiskenbare geur

Trendwatcher Adjiedj Bakas hield tijdens de bijeenkomst ter gelegenheid van het 150 jarig bestaan van de KAVB in mei 2010 een inspirerende en stimulerende lezing. Zo riep hij de sector op niet alleen bollen te verkopen, maar dit te ondersteunen met verhalen. Er moesten toch mooie verhalen te vertellen zijn over bloembollen. ‘Verhalen verkopen’ was zijn credo. Reden om mijn plaatjescollecties na te lopen op planten met een mooi of persoonlijk verhaal. In de Wereldbol bloembollen waar zo’n verhaal bij hoort.

Tekst en foto: Peter Knippels

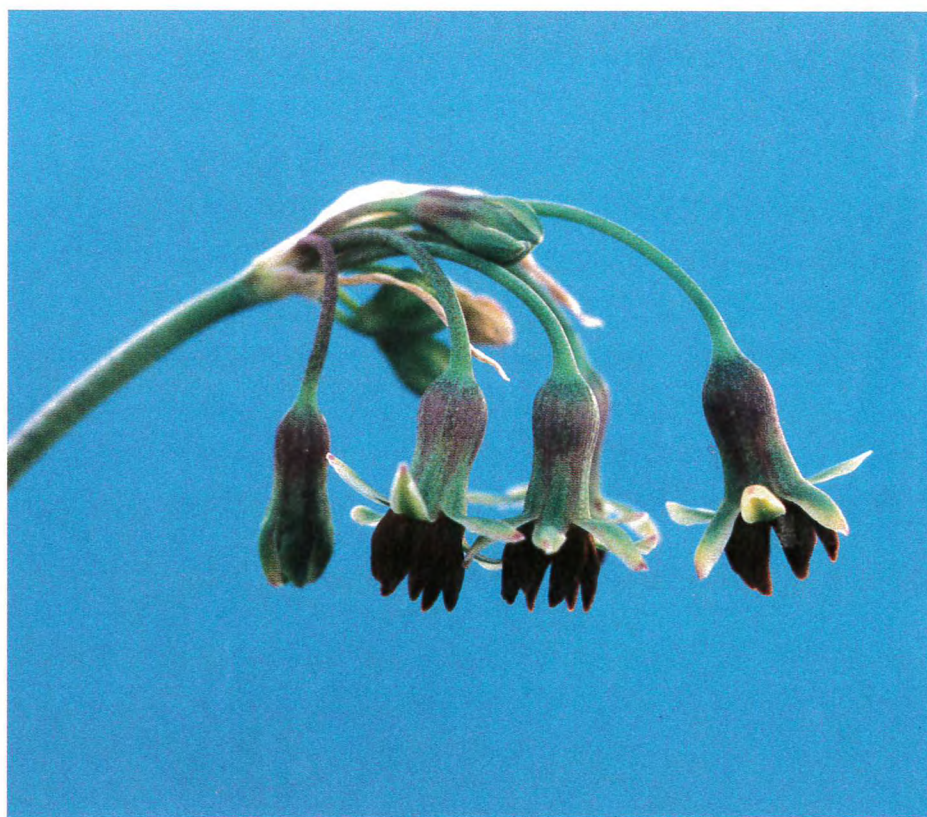
In het Verenigd Koninkrijk worden de referentiecollecties van planten niet alleen gehouden door instanties, maar ook door particulieren. Zo beheerde lange tijd Dave Fenwick de NCCPG National Reference Collections van onder meer *Crocasmia*, *Chasmanthe*, *Amaryllis* en *Tulbaghia*. Zo af en toe heb ik contact met Dave en soms wisselen we materiaal van bolgewassen uit. Ik had een keer zaad gekocht van *Tulbaghia capensis* en gezaaid. Ik had al een aantal *Tulbaghia*soorten, maar deze wintergroeiende soort had ik nog niet. De zaden kiemden vlot en groeiden in twee jaar uit tot bloeiende planten. Ik kreeg een mail van Dave met de vraag of ik planten had van *Tulbaghia capensis* en zo ja, of ik er een paar voor hem over had. Dat had ik en ik mailde hem terug dat ik ze binnen enkele weken zou opsturen. Uit eigen ervaring wist ik dat *Tulbaghia*soorten een uigeur kunnen verspreiden. Wat ik meemaakte met *Tulbaghia capensis* overtrof iedere verwachting. Ik had de planten nog niet eerder verpot. Ik haalde ze voor het eerst uit de zaaipot en moest de wortels ontwarren waarbij er verschillende braken. De planten verspreiden een sterke, penetrante uigeur. Mijn vrouw vroeg of ik buiten verder wilde gaan: ze wilde de planten niet meer in huis. Toen ik haar vertelde dat ik een paar planten wilde opsturen, vroeg ze mij of dat wel zou lukken. Ik reageerde: “Dat zou toch wel, zeker als ze goed zijn ingepakt.” Het pakketje ging op de bus en dat meldde ik aan Dave. Na ruim een week kreeg ik een reactie van Dave. We hebben het over de periode van de BSE-crisis in het VK. Een medewerker van de douane had zich met het pakketje

bij hem gemeld. De douane vermoedde dat er etenswaren in zaten, geen rare gedachte gezien de geur die eruit kwam. Dave moest in het bijzijn van de douane het pakketje openmaken. Toen er twee planten uitkwamen, was de douane overtuigd dat het geen eten was.

## VAN ROSE TOT GROENBRUIN

De circa 26 vertegenwoordigers van het

geslacht *Tulbaghia* (Alliaceae) komen voor in Zuid-Afrika. Het geslacht is in de 18e eeuw vernoemd naar de voormalige gouverneur van de Nederlandse ‘nederzetting’ die we nu als Kaapstad kennen: Ryk Tulbagh. Het geslacht omvat 26 soorten en het zijn planten met dikke, witgekleurde, vlezige wortels waaruit lineairvormige, tegenover elkaar staande bladeren groeien. De bloemen staan in een scherm op een relatief lange bloemstengel. De kroon- en kelkbladeren zijn ieder deels aan elkaar vergroeid, zo een buis vormend. De kroonbladeren vormen een corona. Veelal hebben de kroon- en kelkbladeren een verschillende kleur. De bloemkleur loopt uiteen van rose tot groen-bruin. Het geslacht omvat zomergroeiers, evergreens en wintergroeiers. Een aantal soorten verspreidt uit zichzelf een meer of minder sterke op uien gelijkende geur. Alle soorten verspreiden een dergelijke geur als de bladeren of wortels worden beschadigd. De meest bekende soorten zijn de zomerbloeiende *T. simmleri* en *T. violacea*. In Nederland zijn ze niet echt bekend en veel gebruikt. Ik heb in verschillende steden aan de westkust van de VS gezien dat *T. violacea* en rassen gebruikt worden als tuinplant, kuipplant en beplanting in openbaar groen.



*Tulbaghia capensis*